

Friedrich Engels

ITALIAN TULEVA VALLANKUMOUS
JA SOSIALISTINEN PUOLUE³²⁸

Italian tilanne on nähdäkseni seuraava.

Noustuaan valtaan kansallisen riippumattomuuden puolesta käydyn taistelun kaudella ja myöhemmin porvaristo ei ole pystynyt eikä halunnutkaan viedä loppuun voittoa. Se ei ole hävittänyt feodalismia jäänneitä eikä uudelleenjärjestänyt kansallista tuotantoa nykykaiseen porvarilliseen tapaan. Porvaristo ei ole pystynyt turvaamaan maalle kapitalistisen järjestelmän suhteellisia ja tilapäisiä etuisuuksia, vaan on sälyttänyt maalle tuon järjestelmän kaikki vaikeudet ja rasitukset. Tyytymättä tähän se on iljettävien finanssivehkeilyjensä vuoksi menettänyt ainiaaksi kaiken kunnioituksen ja luottamuksensa.

Työkansa — talonpojat, käsityöläiset, maatalous- ja teollisuustyöläiset — on joutunut toisaalta iänikuisten, paitsi feodalismia myös antiikin ajoilta (*mezzadria**, *latifundiumit* etelässä, jossa karja häätää mailta ihmisiä) periytyvien sortomuotojen ja toisaalta porvarillisen yhteiskuntamuodon keksimän kaikkein petomaisimman verotusjärjestelmän puristukseen. Tässä sopii yhtyä Marxin sanoihin: »Kaikissa muissa suhteissa meitä, samoin kuin koko Länsi-Euroopan mannermaavaltioita, ei vaivaa ainoastaan kapitalistisen tuotannon kehitys, vaan myös sen kehityksen puute. Uudenajan epäkohtien ohella raskaita meitä koko joukko perittyjä epäkohtia, jotka johtuvat vanhanaikaisten, aikansa eläneiden tuotantotapojen säilymisestä ja niiden mukana kulkevista, nykyaikaan *soveltumattomista* yhteiskunta- ja valtiosuhteista. Me

* — kahdaviiljelys. *Toim.*

emme kärsi ainoastaan elävistä, vaan myös kuolleista. Kuollut vie elävänkin mukanaan!»*

Tällainen tilanne johtaa kriisiin. Tuottajien joukot joutuvat kiihtymyksen valtaan kaikkialla; paikoin he nousevat jo kapinaan. Mihin tuo kriisi vie meidät?

Sosialistinen puolue on ilmeisesti liian nuori ja taloudellisten olojen vuoksi liian heikko voidakseen toivoa sosialismin pikaista voittoa. Maassa on paljon enemmän maalaisväestöä kuin kaupunkilaista; kaupungeissa suurteollisuus on heikosti kehittyntä ja siksi niissä on vähän *todellista* proletariaattia. Enemmistönä ovat käsi-työläiset, pikkukauppiat ja luokka-asemansa menettäneet ainekset, ts. pikkuporvariston ja proletariaatin välillä horjuva joukko. Tuo lamatilassa ja rappeutumassa oleva keskiaikainen pikku- ja keskivarakas porvaristo koostuu suurimmalta osaltaan tulevista proletaareista, mutta se ei vielä tällä hetkellä ole muuttunut proletaareiksi. Vain tämä jatkuvasti vararikon partaalla oleva ja nykyään epätoivoon joutunut luokka pystyy nostamaan keskuudestaan vallankumousliikkeen taistelijajoukkoja ja johtajia. Sitä tukevat talonpojat, jotka alueellisen hajanaisuuden ja lukutaidottomuutensa vuoksi eivät pysty todelliseen aloitteellisuuteen, mutta ovat silti voimakkaita ja tarpeellisia liittolaisia.

Mikäli menestys saavutetaan suhteellisen rauhanomaista tietä, tapahtuu tavanomainen hallituksen vaihdos ja valtaan pääsevät »käännetyt» tasavaltalaiset³²⁹, Cavallotti ja kumppanit; mutta vallankumouksen puhjettua syntyy porvarillinen tasavalta.

Mitä osaa sosialistisen puolueen on esitettävä näissä olosuhteissa?

Taktiikkana joka vuodesta 1848 alkaen on useimmiten taannut voiton sosialisteille, on »*Kommunistisen manifestin*» taktiikka. »Proletariaatin ja porvariston välisen taistelun eri kehitysasteilla sosialistit** edustavat aina koko liikkeen etua»... he »taistelevat työväenluokan lä-

* K. Marxin Pääoman ensimmäisen osan ensimmäisen saksankielisen laitoksen alkulause (ks. tämän laitoksen 4. osaa, s. 280). *Toim.*

** Siteeratesaan Engels on vaihtanut sanan »kommunistit» sanaan »sosialistit». *Toim.*

himpien välittömien tarkoitusperien ja etujen saavuttamiseksi, mutta nykyisessä liikkeessä he puolustavat samalla myös liikkeen tulevaisuutta.»* Siksi he osallistuvat aktiivisesti noiden kahden luokan väliseen taisteluun sen kullakin kehitysasteella muistaen aina, että nuo asteet ovat vain askelmia edettäessä kohti suurta päätaavoitetta, proletariaatin poliittista valtaa, mikä on yhteiskunnan uudistamisen välikappale. Heidän on oltava niiden riveissä, jotka taistelevat kaikkien työväenluokan etujen mukaisten välittömien menestysten saavuttamiseksi; he pitävät kuitenkin kaikkia sekä poliittisia että taloudellisia saavutuksia vain *osamaksuna*. Siksi he pitävät jokaista vallankumouksellista ja edistyksellistä liikettä heidän oman tiensä suuntaisena askeleena. Heidän tehtävänä on kannustaa muita vallankumouksellisia puolueita kulkemaan eteenpäin ja puolustamaan proletariaatin etuja, kun jokin noista puolueista saa voiton. Tämä taktiikka tähtää jatkuvasti suureen päämäärään ja varjelee sosialisteja pettymyksiltä, jotka kohtaavat muita, vähemmän kaukonäköisiä puolueita, kuten puhtaita tasavaltalaisia tai sentimentaaleja sosialisteja, sillä ne pitävät liikkeen lopputavoitteena sen pelkkää vaihetta.

Soveltakaamme tätä Italiaan.

Rappiotilassa olevan pikkuporvariston ja talonpojiston voitto johtaa mahdollisesti siis »käännytettyjen» tasavaltalaisten hallituksen muodostamiseen. Tämä antaa meille yleisen äänioikeuden ja liikkeelle paljon tuntuvamman vapauden (paino-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden, ammonizionen** lakkauttamisen yms.), ts. uuden ase, jota ei ole väheksyminen.

Tai perustetaan porvarillinen tasavalta, jonka johdossa ovat samat henkilöt ja muutamat mazzinistit. Tämä antaisi vieläkin suuremman vapauden ja avartaisi toiminta-alaamme ainakin joksikin aikaa. Marx sanoi, että porvarillinen tasavaltahan on poliittinen muodostuma, jossa vain voidaankin ratkaista proletariaatin ja porvaris-

* Ks. tämän laitoksen 2. osaa, s. 348 ja 369. *Toim.*

** — poliisivalvonnan. *Toim.*

ton välinen taistelu.* Puhumattakaan vaikutuksesta, jonka se tekisi Eurooppaan.

Näin ollen nykyinen vallankumouksellinen liike ei pysty voittamaan voimistamatta meitä tai luomatta meille suotuisampia ambiente**. Tekisimme siis suuren virheen, jos pidätyisimme ja jos suhteessamme »affini»***-puolueisiin rajoittuisimme pelkkään kielteiseen arvosteluun. Saattaa koittaa hetki, jolloin joudumme harjoittamaan niiden kanssa rakentavaa yhteistyötä, mutta kuka pa sen tietää, milloin tuo hetki koittaa.

Meille ei nähtävästi kuulu sen liikkeen välitön valmistelu, joka ei ole edustamamme luokan liikettä. Jos radikaalit ja tasavaltalaiset ovat sitä mieltä, että on koittanut hetki astua kaduille, niin antaa heidän purkaa innostuksensa. Mitä meihin tulee, niin olemme liian usein pettyneet noiden herrojen suurten lupausten suhteen joutuaksemme jälleen ansaan. Heidän julistuksensa enempiä kuin salaliittonsakaan eivät voi liikuttaa meitä. Kun olemme velvollisia tukemaan jokaista *todellista* kansanliikettä, niin olemme velvollisia myös olemaan uhramatta suotta proletarisen puolueemme vasta muotoutunutta ydinjoukkoa ja estämään proletariaatin tuhoamisen tuloksettomissa paikallisissa kapinoissa.

Mikäli taas liike osoittautuu todella yleiskansalliseksi, niin meikäläiset yhtyvät siihen ennen kuin heitä kehoitetaan yhtymään ja osallistumisemme tuohon liikkeeseen on selviö. Tällöin meidän on kuitenkin tehtävä itsellemme selväksi ja ilmoitettava avoimesti, että osallistumme *riippumattomana puolueena*, joka on tilapäisesti liittoutunut radikaalien ja tasavaltalaisten kanssa, mutta eroaa näistä perinpohjaisesti; että meillä ei ole mitään harhakuvitelmia voitollisenkaan taistelun tulosten suhteen; että nuo tulokset eivät voi tyydyttää meitä, vaan ovat meille vain yhtenä saavutetuista vaiheista, vain uutena toimintapohjana tulevia saavutuksia varten; että tiemme erkanevat heti voiton päivänä; että tuosta päivästä alkaen me muodostamme uuden hallituksen vastai-

* *K. Marx*. Louis Bonaparten brumairekuun kahdeksastoista (ks. tämän laitoksen 3. osaa, s. 158). *Toim.*

** — olosuhteita. *Toim.*

*** — »naapuri». *Toim.*

sen *uuden opposition*, emme taantumuksellista vaan edistyksellisen, ääriivasemmiston opposition, joka tulee innoittamaan uusiin, saavutettuja pitemmälle meneviin voittoihin.

Yhteisvoimin saavutetun voiton jälkeen meille ehdotetaan luultavasti muutamia paikkoja uudessa hallituksessa, mutta ehdottomasti siten, että jäisimme *vähemmistöksi. T ä s s ä p i i l e e h y v i n s u u r i v a a r a.* Helmikuun vallankumouksen jälkeen 1848 ranskalaiset demokraattiset sosialistit (»Reforme» lehdestä Ledru-Rollin, Louis Blanc, Flocon ym.) tekivät virheen ottaessaan vastaan nuo virat.³³⁰ Ollen vähemmistönä hallituksessa he jakoivat vapaaehtoisesti vastuun kaikista konnantöistä ja katalista teoista, joita puhtaista tasavaltaisista koostunut enemmistö oli harjoittanut työläisiä vastaan. Samalla noiden työväenluokan edustajiksi tekeytyneiden herrojen osallistuminen hallitukseen lamaanutti täydellisesti työväenluokan vallankumouksellisen toiminnan.

Kaikki tässä sanottu on vain henkilökohtainen mielipiteeni. Olen lausunut sen, koska minua on pyydetty, mutta olen lausunut sen hyvin epävarmasti. Mitä tulee yleiseen taktiikkaan, niin sen paikkansapitävyydestä olen päässyt varmistumaan koko elämäni aikana; se ei ole kertaakaan pettänyt minua. Mitä taas tulee sen soveltamiseen Italian nykyoloihin, niin se on eri asia; se kysymys on ratkaistava itse paikalla, ja se kuuluu niiden ratkaistavaksi, jotka ovat tapahtumien keskipisteessä.

*Kirjoitettu 26. tammikuuta
1894*

*Julkaistu italian kielelle
käännettyinä aikakauslehdessä
»Critica Sociale» 3. n:ossa
1. helmikuuta 1894*

*Valitut teokset
kolmessa osassa,
3. osa, s. 413—416*